

НАВЧАЛЬНА ЧАСТИНА

Циклова комісія автомобілів та транспортних технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи
/Світлана СТОЯНОВА/

« 28 » 08 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української державності і культури

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 27 Транспорт
(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальність 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті)
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма Транспортні технології (на автомобільному транспорті)
(назва ОПП)

освітній (освітньо-професійний ступінь) бакалавр
відділення технолога – механічне
(назва відділення)

статус дисципліни Обов'язкова
розробник Валентина МАРЧЕНКО

Розробники: Валентина МАРЧЕНКО, викладач другої категорії, кандидат історичних наук

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії педагогічних та соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол від 28.08 2024 року № 1

Голова циклової комісії Мирослава СОЧОВА

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено та рекомендовано до затвердження методичною радою ВСП «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки УДУНТ»

“28” 08 2024 року, протокол № 01

Голова методичної ради Світлана СТОЯНОВА

Робоча програма навчальної дисципліни відповідає чинним освітньо-професійним програмам та навчальним планам:

Навчальний рік, група	ПОГОДЖЕНО:			
	Голова робочої групи забезпечення ОПП		Зав. навчально-методичною лабораторією	
	Власне ім'я та прізвище	Підпис	Власне ім'я та прізвище	Підпис
20 <u>24</u> -20 <u>25</u> гр. <u>IT</u>	Юрій КОРЖАВІН	<u></u>	Ірина ПОНОМАРЬОВА	<u></u>
20__-20__ гр. _____				
20__-20__ гр. _____				
20__-20__ гр. _____				
20__-20__ гр. _____				

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3 Загальний обсяг годин – 90 год. Для денної форми навчання: Кількість аудиторних годин – 36 години, годин самостійної роботи - 54 годин Для заочної форми навчання: Кількість аудиторних годин – 8 годин, годин самостійної роботи – 82 годин Модулів – 1 Індивідуальне завдання: _____ (назва)	Галузь знань <u>27 Транспорт</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Спеціальність: 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»		
	Освітньо-професійна програма «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»	Рік підготовки <u>1</u> Рік вступу 2022 р.	
		-й	-й
		-й	-й
		Семестр	
		2-й	
		Лекції	
		30 год.	4год.
		Практичні, семінарські	
		4 год.	4год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		54 год.	82год.
	Контрольні роботи		
	2 год.		
	Індивідуальні завдання:		
	год.	год.	
	Вид підсумкового контролю: <u>екзамен</u>		

1.

Мета вивчення навчальної дисципліни та результати навчання

Мета навчального курсу: поглибити наукові знання з історії виникнення і розвитку українського народу, його державності, суспільно-політичних і національно-культурних процесів, які відбувалися в Україні; з позиції історичного досвіду формувати у здобувачів вищої освіти наукового світогляду, широкої ерудиції, високої як загальної, так і політичної культури, громадянської відповідальності, державного патріотизму, розуміння сутності історичних перетворень, що відбуваються в сучасній Україні; розкрити специфіки української культури, визначити її місце і ролі у сучасному світовому культурному просторі; сприяти у здобувачів вищої освіти зростанню інтересу до самостійного творчого осмислення культурної спадщини, власній участі в культурному будівництві в Україні.

Цей курс не є простим повторенням шкільної програми, а становить принципово нову дисципліну, яка передбачає вивчення, у першу чергу, етнічних, державотворчих, національно-визвольних, соціально-політичних та історико-культурних аспектів історії українського народу

Завдання навчальної дисципліни:

- висвітлити досвід національного державотворення, традиції української державності, значення боротьби українського народу за відродження та утвердження національної культури;
- розкрити етапи українського державотворчого та культуротворчого процесу;
- показати роль незалежної України в системі міжнародних відносин, внесок національної культури до світової культурної спадщини;
- висвітлити зміст і особливості розвитку української матеріальної та духовної культури, її взаємозв'язок зі світовою культурою, розкрити основні етапи становлення та розвитку вітчизняного авіабудування.
- формувати у здобувачів вищої освіти історичне мислення, науковий світогляд; набуття навичок науково-історичного аналізу; виявлення логіки та об'єктивних закономірностей історичного процесу; виховання високого рівня культури, громадянської відповідальності, національної гідності, патріотизму

Предметом вивчення навчальної дисципліни є складний процес історії формування та розвитку багатомільйонного українського народу, його державності, діяльності в соціально-економічній, суспільно-політичній та культурній сферах з найдавніших часів до сьогодення.

Пререквізити: Передумовою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння базових знань із загальноосвітніх дисциплін «Історія України», «Географія» в обсягах шкільного курсу.

Постреквізити: «Політологія», «Соціологія».

Програмою дисципліни передбачено проведення теоретичних та практичних занять з тем курсу.

Перелік сформованих компетентностей і результатів навчання – та сутність сформованих компетентностей і результатів навчання

Е	Програмні компетентності
Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні компетентності (СК)	СК-9. Здатність оцінювати експлуатаційні, техніко-економічні, технологічні, правові, соціальні, та екологічні складові організації перевезень. СК-16. Здатність врахувати людський фактор в транспортних технологіях.
Програмні результати навчання (ПР)	РН-1. Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ

При вивченні дисципліни «Історія української державності і культури» здобувач вищої освіти повинен

знати:

- основні історичні поняття та терміни;
- загальні закономірності виникнення і розвитку цивілізації на території України;
- хронологію та зміст основних історичних подій в Україні;
- основні етапи формування українського народу;
- основні етапи розвитку української державності та права;
- визначення сутності культури, її структуру, закономірності функціонування; основні поняття та терміни;
- характер, особливості української культури на різних етапах її еволюції від первісного ладу до початку ХХІ століття;
- видатних політичних, державних, військових та культурних діячів України;
- політичні, економічні та культурні зв'язки українців з іншими народами;
- етапи розбудови сучасної української держави;
- здобутки та втрати української спільноти в процесі історичного розвитку.

уміти:

- _ використовувати понятійно-категоріальний апарат;
- _ аналізувати тексти історичних документів, працювати з історичними картами, орієнтуватися в хронології історії України;
- _ знаходити причинно-наслідкові зв'язки історичних подій;
- _ робити порівняльний аналіз історичних та культурних явищ;
- _ складати логічно обґрунтовані відповіді на поставлені питання;
- _ знаходити самостійно історичну інформацію за темою;
- _ оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей та інтересів національної держави;
- _ визначати суттєві особливості, відрізнити художні явища різних епох української культури;
- _ застосовувати історичні знання у дискусіях.

2. **Програма навчальної дисципліни**

Модуль 1. Розвиток української державності та культури від найдавніших часів до сьогодення

Тема 1. Становлення українського етносу та початки державності в українських землях.

Предмет, завдання, мета, джерела та література навчальної дисципліни. Перші протодержавні та державні утворення: Кімерія, Скіфія, Сарматія, грецькі міста-держави, Боспорське царство. Східні слов'яни на території України. Проблема «прабатьківщини» слов'ян в історіографії. Основні концепції слов'янського етногенезу. Передумови утворення держави у східних слов'ян. Проукраїнський етнос. Антський племінний союз.

Тема 2. Княжий період українського державотворення.

Походження назв Русь та Україна. Утворення та основні етапи розвитку Давньоруської держави. Політичний устрій та суспільна організація. Внутрішні і зовнішні фактори розвитку Київської держави за князювання Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Відносини Русі з кочівниками. Військові походи князів. Розширення кордонів Руської держави. Етногенез українського народу. Давньоруська держава в період політичної роздрібненості. Протистояння ординського та руського державницьких проєктів. Королівство Данила Галицького: поміж Золотою Ордою та Заходом. Київська Русь та Галицько-Волинська держава в міжнародних відносинах.

Тема 3. Вплив християнства на історико-культурні процеси на землях Русі-України X-XIII ст.

Культура Давньоруської держави. Вплив Візантії на духовно-культурну спадщину Давньоруської держави. Цінності візантійської культури в культурі Київської Русі. Церковно-державне право. Християнський світогляд – основа мистецьких спрямувань. Освіта. Русь – «книжкова країна». Бібліотеки. Я. Мудрий. Правова культура. Культура Галицько-Волинського князівства як продовження традицій Київської Русі.

Тема 4. Українська державність в умовах Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. Запорізька Січ – зародження козацької держави

Політика великих литовських князів в українських землях. Кревська та Городельська унії. Люблінська унія 1569 р. Зміна політико-правового становища українських земель після приєднання до Польського королівства. Становлення козацького політичного автономізму. Запорізька Січ – козацька республіка, модель майбутньої української державності. Д. Вишневецький. Військово-політична організація Запорізької Січі. Звичаєве право запорізьких козаків. Реєстрове козацьке військо. Міжнародне визнання козацтва. Гетьман П. Сагайдачний і його політика розбудови автономної української держави у складі Речі Посполитої. Роль козацтва в українському етно- та націотворенні.

Тема 5. Виникнення та розвиток козацької держави в середині ХVІст.

Формування української державності в ході Національно-вихвольної війни. Зборівський договір 1649 р. та започаткування української держави. Формування Б. Хмельницьким козацької держави. Специфіка козацького державотворення. Переяславська Рада, її рішення. Оцінка Переяславської Ради в сучасній історіографії. Московська експансія та її наслідки для української державності. Розкол України. Боротьба за державну ідею у 1660–1661 рр. Змагання за владу на Лівобережжі. Поразка державницького угруповання на Правобережжі. Боротьба за українську державу Д.Дорошенка, І. Мазепи. Конституція П.Орлика про Українську державу.

Тема 6. Відродження ідеї українського національного самовизначення та державності в ХІХ ст

Суспільно-політичний рух. Національне відродження. Українська національна ідея. Українська мова – один із головних чинників становлення української нації. Пробудження національної гідності українців, української національної самосвідомості, українського патріотизму. Усвідомлення українського народу як етнічної спільноти. Перетворення етнічної спільноти на політично свідому націю. Розуміння свого місця і ролі серед інших слов'янських народів.

Тема 7. Суспільно-політичні рухи та національна думка в Україні у ХІХ ст.

Програмні положення Кирило –Мефодіївського братства. «Книга буття українського народу», «Статут Слов'янського братства св. Кирила і Мефодія». М. Костомаров, В. Білозерський, Т.Шевченко.

Культурно-просвітницька діяльність громад. В. Антонович, П. Чубинський, М. Лисенко, П. Рудченко (Мирний), М. Драгоманов.

Діяльність «Руської трійці». Суспільно-політичні рухи в Галичині. Москвофіли, радикали і народовці. Ю.Бачинський. Заснування і діяльність «Просвіт».

«Братство тарасівців». М.Міхновський.

Тема 8. Відновлення державності українського народу (1917-1921рр.)

Українська національно-демократична революція. Утворення і діяльність Української Центральної Ради. Універсали ЦР. Державний лад і право Української Народної Республіки. Держава періоду Гетьманату П. Скоропадського та Директорії. Д.Донцов, М.Міхновський, М.Грушевський, В.Винниченко, С.Петлюра про Українську державу

Тема 9. Радянська модель української держави: суть, мета, наслідки

Процес творення більшовицької системи влади в Україні. УСРР в системі «договірної федерації». Курс центрального партійно-державного керівництва на ліквідацію незалежності національних республік.» Автономізація» незалежних республік під виглядом утворення нової федерації – СРСР. Перші наслідки входження УСРР до складу Радянського союзу. Конституція СРСР 1924 р. , 1937р.

Підпільна партизанська боротьба ОУН–УПА зі сталінським режимом. Україна після смерті Сталіна. Передача Кримської області до складу УРСР.

Тема 10. Культура в радянській Україні: від українізації до соцреалізму.

Людина в тоталітарній державі. Політика коренізації, її особливості і наслідки. Досягнення і прорахунки українізації. Ставлення тоталітарного режиму до інтелігенції. Антицерковна політика державної партії. Національно-культурна політика державної партії в УРСР 30-х років. Боротьба з «буржуазним націоналізмом» і «націонал-ухильництвом». «Розстріляне відродження».

Тема 11. Людина і спротив тоталітарним режимам у ХХст.

Україна в геополітичних інтересах середини ХХст. Карпатська Україна. А.Волошин. Радянська Західної України. Сучасна оцінка діяльності ОУН-УПА. Культура в роки війни. Демографічні наслідки війни. Об'єднання українських земель. Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини. Входження України в ООН.

Тема 12. Національно-визвольний рух в Україні в умовах комуністичного тоталітарного режиму (середина 1950-х–кінець1980-хрр.)

Посилення політичних репресій та зміцнення центральної влади. Дисидентський рух та його державницька програма. Зародження руху «шестидесятників», їхня роль у національно-культурному житті. Українська робітничо-селянська спілка. Левко Лук'яненко, Іван Драч, Ліна Костенко, Василь Симоненко та ін. Українська група сприяння виконанню Гельсінських угод (УГГ). Микола Руденко. В.Чорновол. УРСР в період перебудовчих процесів в СРСР (1985–1991 рр.): плани і реальність. Курс національно-демократичних сил на утвердження державної незалежності республіки. Українське суспільство радянської доби

Тема 13. Особливості державотворчих процесів у незалежній Україні.

Розбудова незалежної Української держави. Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. Реорганізація органів державної влади. Формування атрибутів державності. Проблема унітаризму і федерації в Україні. Автономна Республіка Крим. Ухвалення Конституції 1996 р. та змін до неї. Вибори Верховної Ради та Президента України. «Революція Гідності». Президентські вибори 2014 р., 2019 р. Російська агресія на українські землі

Тема 14. Культурні здобутки незалежної України.

Нові тенденції в культурному та релігійному житті. Конституювання помісної церкви (ПЦУ). Освіта, наука, техніка. Гуманізація системи освіти і виховання. Діяльність АН України. Розвиток космонавтики. Л. Каденюк. Розвиток літератури, театрального та музичного мистецтва. Роль та місце української культури в системі цінностей світової культури: ретроспектива і сучасність.

Тема 15. Україна і світ: геополітичне становище України

Місце України в геополітичних планах європейських держав. Основні особливості геополітичного становища України. Європейська парадигма української геополітики

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						заочна форма				
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі			
		л	п	сем	кон т	с.р.		л	п	сем	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Модуль 1. Розвиток української державності та культури від найдавніших часів до сьогодення											
Тема 1. Становлення українського етносу та початки державності в українських землях	2	2					7	1			6
Тема 2. Княжий період українського державотворення	8	2		2		4	6			1	5
Тема 3. Вплив християнства на історико-культурні процеси на землях Русі-України X-XIII ст	2	2					6			1	5
Тема 4. Українська державність в умовах Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. Запорізька Січ – зародження козацької держави	6	2				4	7	1			6
Тема 5. Виникнення та розвиток козацької держави в середині XVII ст.	11	2				9	7	1			6
Тема 6. Відродження ідеї українського національного	10	2				8	6	1			5

самовизначення та державності в ХІХ ст										
Тема 7 Суспільно-політичні рухи та національна думка в Україні у першій половині ХІХ ст.	9	2				7	6			6
Тема 8. Відновлення державності українського народу (1917-1921рр.)	14	2		2		10	9		1	8
Тема 9. Радянська модель української держави: суть, мета, наслідки	2	2					5		1	4
Тема 10. Культура в радянській Україні: від українізації до соцреалізму	6	2				4	5			5
Тема 11. Людина і спротив тоталітарним режимам у ХХст.	2	2					4			4
Тема 12. Національно-визвольний рух в Україні в умовах комуністичного тоталітарного режиму (середина 1950-х–кінець 1980-хрр.)	2	2					6			6
Тема 13. Особливості державотворчих процесів у незалежній Україні	6	2				4	5			5
Тема 14. Культурні здобутки незалежної України.	6	2				4	6			6
Тема 15. Україна і світ: геополітичне становище України	2	2					5			5
Разом за модулем 1	88	30		4		54	90	4	4	82
Комплексна контрольна робота	2				2					

Всього за семестр	90	30		4	2	54	90	4		4	82

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Формування державності на українських землях. Київська Русь	2
2	Боротьба за відновлення державності українського народу (1917–1920 рр.)	2
	Всього	4

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	РПНД не передбачено	

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	РПНД не передбачено	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Державотворчі традиції на території України в стародавню добу: гіпотези та докази	4
2	Козацтво як феномен світової культури. Культура Запорізької Січі.	4
3	Створення Києво-Могилянською академією інтелектуальної, церковної та військової еліти України	5
4	Конституція П. Орлика про Українську державу	4
5	Національно-державницька думка в період перебування України під владою російської та австро-угорської імперій	4
6	Т. Шевченко і його вплив на боротьбу українського народу за національне і соціальне відродження, на формування української самосвідомості.	4
7	Українська національна ідея.	5
8	«Братство тарасівців». М. Міхновський.	2
9	Змагання національно-демократичних сил за українську державність (поч. ХХ ст.)	4
10	Д.Донцов про українську державу	3
11	Роль І.Я.Франка в суспільно-політичному русі на західноукраїнських землях.	3

12	Культурні надбання української діаспори	4
13	Проголошення незалежності Української держави та її міжнародне визнання	4
14	Культура незалежної України: проблеми та перспективи розвитку.	4
	Разом	54

Види і орієнтовні теми індивідуальних завдань

Вид індивідуального завдання	Орієнтовні теми	Семестр (тиждень семестру)
	РПНД не передбачено	

4. Форми поточного та підсумкового контролю

Освітній процес з дисципліни, як в коледжі так і з використанням технології дистанційного навчання засобами Google здійснюється у таких формах: лекція; семінарське заняття, консультації; самостійна робота; поточний і підсумковий контроль.

Система контролю успішності здобувача вищої освіти включає наступні різновиди: усний контроль, письмовий, модульний, методи самоконтролю та самооцінки, підсумковий контроль.

5. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

	Змістовий модуль 1. Розвиток української державності та культури від найдавніших часів до сьогодення	
1	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	16
2	Виконання завдань на семінарських заняттях (76х2с)	14
3	Підготовка, виконання реферату	10
4	Комплексна контрольна робота	10
	Всього за Змістовий модуль 1 (ЗМ)	50
5	Екзамен (Е)	50
	Підсумкова оцінка (ЗМ+Е)	100

Розділи програми, які не викладаються на лекціях, опрацьовуються самостійно та захищаються здобувачами вищої освіти в усній формі. Відповіді оцінюються у 16 балів:

16-15 - здобувач вищої освіти добре опрацював весь матеріал з глибоким його усвідомленням, вміє впевнено розкрити питання для самостійного опрацювання, володіє категорійним апаратом, робить обґрунтовані висновки, ознайомлений із рекомендованою літературою;

14-10 - здобувач вищої освіти добре опрацював весь матеріал, в цілому показує знання матеріалу, проте робить незначні помилки чи неточності;

9-5 здобувач вищої освіти не володіє інформацією в повному обсязі, частково володіє категорійним апаратом, невпевнено обґрунтовує свою позицію;

4-2 - здобувач вищої освіти знає не весь матеріал, знання поверхневі, відсутня чіткість викладення міркувань;

1-0 – здобувач вищої освіти не знає значної частини матеріалу, допускає суттєві помилки, на додаткові питання не відповідає по суті, робить велику кількість помилок у відповіді.

Виконання завдань на семінарських заняттях

За роботу на семінарському занятті здобувач вищої освіти може отримати 7 балів.

7 – здобувач вищої освіти показує глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни та планом семінарських занять; уміє обґрунтувати свою точку зору при обговоренні дискусійних питань з навчальної дисципліни, усувати прогалини чи неточностей у відповідях інших студентів; здатний до самостійного поповнення знань.

6-4 здобувач вищої освіти показує повне чи достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою дисципліни з можливими незначними неточностями. Помилки та суттєві неточності при відповіді на занятті може самостійного усунути або за допомогою викладача

3-0- здобувач вищої освіти показує знання лише певних питань, передбачених планом семінарських занять. Відповідь містить суттєві неточності чи прогалини.

Підготовка та захист реферату оцінюється у 10 балів:

10 - реферат без зауважень, виконані всі вимоги до написання роботи;

9-6 – чітко сформульована мета реферату, розділи плану логічно пов'язані між собою, тема розкрита у повному обсязі. Здобувач вищої освіти показує самостійність у формулюванні висновків, узагальнень. Правильно оформлені посилання та список використаних джерел.

5-3 – реферат містить помилки у оформленні; тема роботи розкрита в неповній мірі.

2-1 – у оформленні реферату допущені грубі помилки; здобувач вищої освіти частково володіє темою.

Комплексна контрольна робота складається із 3 видів завдань. Сума балів за правильні відповіді складає результат роботи.

10- здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим навчальним матеріалом, вільно висловлює власні думки, творчо та переконливо аргументує особисту позицію, здатний дати правильні відповіді на тестові питання та обґрунтовані відповіді на питання комплексної контрольної роботи.

9-7 – здобувач вищої освіти здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі приклади на підтвердження власних тверджень, вміє порівнювати, узагальнювати, здатний дати переважно правильні відповіді на тестові питання, допускає прогалини в аргументуванні відповідей на питання комплексної контрольної роботи.

6-4 – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на початковому рівні, виявляє знання і розуміння основних положень та категорій, здатний дати часткові відповіді на питання, допускає помилки в аргументуванні відповідей.

3-2 – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний відтворити окрему його частину, даючи відповіді на питання.

1– здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу з дисципліни або на рівні елементарного розпізнавання, не виявляє здатність викласти думку, не здатний дати правильні відповіді на питання комплексної контрольної роботи.

Екзамен оцінюється в 50 балів.

50-49 балів - здобувач вищої освіти бездоганно засвоїв теоретичний матеріал курсу, демонструє глибокі і всебічні знання, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем;

48-39 – здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту

38-29- здобувач вищої освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань;

28-19- здобувач вищої освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни але відповідаючи на запитання виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок ;

18-9– здобувач вищої освіти частково опанував навчальний матеріал, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення.

8-1- здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал, не знає наукових фактів, визначень, відсутнє наукове мислення.

Підсумковий контроль з дисципліни «Історія української державності і культури» визначається як сума балів змістового модуля 1 та екзамену

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ECTS			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ECTS	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотирибальною шкалою

90–100	A	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, вміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за допомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.		відмінно
82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими джерелами інформації. Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.	зараховано	добре
74-81	C	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, складати прості таблиці, схеми. Вміє працювати самостійно, підготувати реферат і захищати його положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.		
64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.		задовільно

60-63	Е	ЗАДОВІЛЬНО (ДОСТАТНЬО) – здобувач освіти має початковий рівень знань, володіє необхідними вміннями та навичками для вирішення стандартних завдань; виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; здатний з помилками дати визначення понять та категорій, що вивчаються; може самостійно оволодівати частиною навчального матеріалу, але висновки робить нелогічні, непослідовні.		
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовільно
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

6. Рекомендовані джерела інформації

Базові:

1. Борисова О., Климов А. Історія української державності: підручник у 2-х томах. Т. 1. Давні часи. Середньовіччя. Нова доба. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 344 с.
2. Борисова О., Климов А. Історія української державності: підручник для вищих навчальних закладів : у 2-х томах. Київ : Видавничий дім «КОНДОР», 2018. Том 2. (1917–2017 рр.). 464 с.
3. Держава і суспільство в Україні: історія і сучасність / За ред. д.і.н. О.М.Майбороди. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2013. 184 с
4. Іванченко Р. Історія без міфів: Бесіди з історії української державності: навч. посіб. Тернопіль, 2014. 624 с.
5. Пальм Н. Д., Гетало Т. Є. Історія української культури : навчальний посібник . Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. 296 с.

Допоміжна:

1. Андрущенко В. Л. Запорозька Січ як український феномен. Київ: Заповіт, 1995 р. 173 с.
2. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорозької Січі. Київ : Либідь, 1993. 288с.

3. Верстюк В. Українська Центральна Рада: навч. посібник. Київ : Заповіт, 1997. 344 с.
4. Горелов М., Моця О., Рафальський О. Цивілізаційна історія України. Київ : ТОВ УВПК "ЕксОб", 2006. 632 с.
5. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX-XX століття. Київ: Генеза, 1996. 360 с.
6. Донцов Д. Історія розвитку української державної ідеї. Київ, 1991. 46 с.
7. Історія української культури: Курс лекцій (під загальною редакцією доктора історичних наук С. О. Костилюєвої. Київ: ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2010. 334 с.
8. Пасічник М. С. Історія України та її державності: конспект лекцій. Львів, 2011. 760 с.
9. Смолій В. А., Степанков В.С. Українська державна ідея. Проблеми формування, еволюції, реалізації. Київ, 1997. 36с.
10. Смолій В., Степанков В. Українська національна революція XVII ст. :проблеми, пошуки, рішення. Київ: Альтернативи, 1999. 352 с.
11. Юрій М. Ф. Етногенез українського народу. Київ, 2007. 262 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання. URL: www.nbu.gov.ua (дата звернення: 30.08.2022)
2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.org/> (дата звернення: 30.08.2022)
3. Наукова бібліотека ім.В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка . URL: <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
4. Книжкова палата України імені Івана Федорова // <http://www.ukrbook.net/> (дата звернення: 30.08.2022)
5. Офіційне Інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>(дата звернення: 30.08.2022)
6. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України <http://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 30.08.2022)
7. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України <http://www.nplu.kiev.ua/> (дата звернення: 31.08.2022)
8. Сайт Інституту політичних політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України <http://www.ipiend.gov.ua/?mid=1> (дата звернення: 30.08.2022)

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Вид заняття або індивідуального завдання	Тема заняття (розділ)	Форма (вид) використання	Назва програмного засобу	Для яких видів діяльності використовується

	індивідуального завдання	інформаційних технологій		
Лекції	Повний курс	Електронні підручники	Google classroom	Самопідготовка
Лекція	Тема 1. Становлення українського етносу та початки державності в українських землях	Презентація, відеофільм. Ел. Ресурс: https://www.youtube.com/watch?v=_vUGjp7DeMo	Google classroom, Google Meet Ноутбук	Самопідготовка, обговорення відеороликів
Лекція	Тема 2. Княжий період українського державотворення	Презентація, відеофільм. Ел. Ресурс: https://www.youtube.com/watch?v=YZBH3jALvmw	Google classroom, Google Meet Ноутбук	Самопідготовка, обговорення відеороликів
Лекція	Тема 3. Вплив християнства на історико-культурні процеси на землях Русі-України X-XIII ст.	Презентація, відеофільм. Ел. Ресурс: https://www.youtube.com/watch?v=1Z50DuDb1xY&t=4s	Google classroom, Google Meet Ноутбук	Самопідготовка, обговорення відеороликів
Лекція	Тема 4. Українська державність в умовах Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.	Презентація, відеофільм. Ел. Ресурс: https://www.youtube.com/watch?v=ZBk-7mOOCBg	Google classroom, Google Meet Ноутбук	Самопідготовка, обговорення відеороликів
Лекція	Тема 5. Виникнення та розвиток козацької держави в середині XVII ст.	Презентація, відеофільм. Ел. Ресурс: https://www.youtube.com/watch?v=c2gZGJrBBDk	Google classroom, Google Meet Ноутбук	Самопідготовка, обговорення відеороликів
Лекція	Тема 7 Суспільно-політичні рухи та національна думка в Україні у першій половині XIX ст.	Презентація, відеофільм. Ел. Ресурс: https://www.youtube.com/watch?v=mjj7TZnZ7po	Google classroom, Google Meet Ноутбук	Самопідготовка, обговорення відеороликів

Лекція	Тема 8. Відновлення державності українського народу (1917-1921рр.)	Презентація, відеофільм. Ел. Ресурс: https://www.youtube.com/watch?v=DIGf110D-7A	Google classroom, Google Meet Ноутбук	Самопідготовка, обговорення відеороликів
Лекція	Тема 10. Культура в радянській Україні: від українізації до соцреалізму	Презентація, відеофільм. Ел. Ресурс: https://www.youtube.com/watch?v=WseOXOzPTOk	Google classroom, Google Meet Ноутбук	Самопідготовка, обговорення відеороликів
Лекція	Тема 11. Національно-визвольний рух в Україні в умовах комуністичного тоталітарного режиму (середина 1950-х–кінець 1980-хрр.)	Презентація, відеофільм. Ел. Ресурс: https://www.youtube.com/watch?v=JWb1_Z_FRTU	Google classroom, Google Meet Ноутбук	Самопідготовка, обговорення відеороликів
Лекція	Тема 12. Особливості державотворчих процесів у незалежній Україні	Презентація, відеофільм. Ел. Ресурс: https://www.youtube.com/watch?v=wLQzEIJMG6A	Google classroom, Google Meet Ноутбук	Самопідготовка, обговорення відеороликів

Семінарські заняття		таблиці, картки, ПК, мультимедійний супровід; логічна схема основних понять процесу	Google Meet	Дискусія, робота з відеоматеріалом, інтернет-сайтами, виконання завдань

9. Анотація
Денна форма навчання

№ заняття	Найменування розділів і тем	Вид заняття	Кількість годин	
			ауд	сам
	Модуль І Розвиток української державності та культури від найдавніших часів до сьогодення	90	36	54
1	Становлення українського етносу та початки державності в українських землях	Лекц.	2	
2	Княжий період українського державотворення	Лекц	2	4
3	Формування державності на українських землях. Київська Русь	Семинар	2	
4	Вплив християнства на історико-культурні процеси на землях Русі-України X-XIIIст	Лекц.	2	
5	Українська державність в умовах Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.	Лекц.	2	4
6	Виникнення та розвиток козацької держави в середині XVII ст.	Лекц.	2	9
7	Відродження ідеї українського національного самовизначення та державності в XIX ст	Лекц.	2	8
8	Суспільно-політичні рухи та національна думка в Україні у першій половині XIX ст	Лекц.	2	7
9	Відновлення державності українського народу (1917-1921рр.)	Лекц	2	10
10	Боротьба за відновлення державності українського народу (1917–1920 рр.)	семинар	2	
11	Радянська модель української держави: суть, мета, наслідки	Лекц	2	
12	Культура в радянській Україні: від українізації до соцреалізму	Лекц.	2	4
13	Людина і спротив тоталітарним режимам у XXст.	Лекц.	2	
14	Національно-визвольний рух в Україні в умовах комуністичного тоталітарного режиму (середина 1950-х–кінець 1980-хрр.)	Лекц.	2	
15	Особливості державотворчих процесів у незалежній Україні	Лекц.	2	4
16	Культурні здобутки незалежної України.	Лекц.	2	4
17	Україна і світ: геополітичне становище України	Лекц.	2	
18	Комплексна контрольна робота	ККР	2	
	РАЗОМ	90	36	54

Заочна форма навчання

№ заняття	Найменування розділів і тем	Вид заняття	Кількість годин	
			ауд	сам
	Модуль I Розвиток української державності та культури від найдавніших часів до сьогодення	90	8	82
1	Становлення українського етносу та початки державності в українських землях	Лекц.	1	6
2	Княжий період українського державотворення			5
3	Формування державності на українських землях. Київська Русь	Семінар	1	
4	Вплив християнства на історико-культурні процеси на землях Русі-України X-XIIIст	Семінар	1	5
5	Українська державність в умовах Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.	Лекц.	1	6
6	Виникнення та розвиток козацької держави в середині XVII ст.	Лекц.	1	6
7	Відродження ідеї українського національного самовизначення та державності в XIX ст	Лекц.	1	5
8	Суспільно-політичні рухи та національна думка в Україні у першій половині XIX ст			6
9	Відновлення державності українського народу (1917-1921рр.)			8
10	Боротьба за відновлення державності українського народу (1917–1920 рр.)	семінар	1	
11	Радянська модель української держави: суть, мета, наслідки	семінар	1	4
12	Культура в радянській Україні: від українізації до соцреалізму			5
13	Людина і спротив тоталітарним режимам у XXст.			4
14	Національно-визвольний рух в Україні в умовах комуністичного тоталітарного режиму (середина 1950-х–кінець 1980-хрр.)			6
15	Особливості державотворчих процесів у незалежній Україні			5
16	Культурні здобутки незалежної України.			6
17	Україна і світ: геополітичне становище України			5
	РАЗОМ	90	8	82